

ШАЙТАНОВА Альона Олексіївна
здобувач вищої освіти
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ
ЛАСТОВКІН Владислав
Анатолійович
старший викладач кафедри
фізичного виховання
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ТАКТИКА ЗАТРИМАННЯ ОСІБ, ЯКІ ЧИНЯТЬ ЗБРОЙНИЙ ОПІР. ЗАХОДИ ОСОБИСТОЇ БЕЗПЕКИ ПРИ ЗАТРИМАННІ

Професія поліцейського входить в п'ятірку професій, пов'язаних з найбільшим ризиком для життя. Це пов'язано не тільки зі специфікою роботи, але і з відсутністю належної уваги до дотримання елементарних заходів особистої безпеки. Багатьох трагічних випадків можна було уникнути, якби співробітники були менш самовпевнені і діяли відповідно до настанов, виконання яких обіймає трохи більше часу, але забезпечує особисту безпеку алгоритмами поведінки. У критичній ситуації співробітник буде діяти за звичним для нього алгоритмом. Отже, тактично доцільні дії можуть бути напрацьовані лише в ході систематичних тренувань, що включають в себе, в першу чергу, практичне відпрацювання алгоритму дій і розвиток стійкого в екстремальних ситуаціях мислення. У ході навчання співробітник повинен засвоїти елементарні, характерні для більшості типових та екстремальних ситуацій правила обережності. Дотримання цих нескладних рекомендацій загального характеру зводить нанівець можливі несподіванки, формує навички пильної, багато в чому безпечної поведінки в різних ситуаціях. Але трапляється й такі випадки, де до поліцейського можуть вчинити збройний опір [1].

Тактика затримання осіб, які чинять збройний опір. Щоб ризик збройного нападу на поліцейського був мінімальний, потрібно дотримуватися простих правил, наприклад при перевірці документів у громадських місцях необхідно:

•завжди допускати, що перед вами стоїть правопорушник, наміри якого невідомі, отже не виключена з його боку агресивність, наявність зброї або спеціальних засобів;

•стояти від особи, яку перевіряєте, у напівоберта справа на відстані 2-3 кроків і спостерігати за її діями;

•не стояти надто близько до особи, яку перевіряєте, бо це обмежить вашу рухливість і надасть можливість правопорушнику несподівано напасти на вас;

• слідкувати, як особа шукає документи. Можливо, замість документів будуть вийняті засоби нападу;

•документи для перевірки подаються у розгорнутому вигляді, їх не слід брати рукою, якою Ви, як правило, дістаєте зброю;

•слідкувати за діями підозрюваного, чергуючи переведення погляду з документів на людину. Інші працівники повинні бути готовими до надання допомоги у випадку фізичного або збройного опору, зайнявши позиції збоку від підозрюваного, спостерігаючи за його поведінкою, припиняти його спроби позбавитись від речових доказів, одночасно спостерігаючи за оточуючими, серед яких можуть бути спільники підозрюваного;

Затримання правопорушника, який посягає на права, свободи і законні інтереси особи та держави, залишається одним із важливих напрямів професійної діяльності працівників правоохоронних органів. У випадку збройного нападу, потрібно слідувати наступним діям:

1. Уточнити: кількість підозрюваних; їх озброєння; характер об'єкта, звідки вони чинять збройний опір; наявність потерпілих, їх стан, де вони перебувають у даний час; хто повідомив (прізвище, ім'я та по батькові, рік народження, місце проживання й роботи, посада).

2. Зареєструвати одержане повідомлення в установленому порядку.

3. За необхідності викликати на місце події швидку медичну допомогу.

4. Негайно доповісти начальникові ОВС, відповідальному від керівництва, черговому ОВС вищого рівня.

5. Повідомити черговому територіального органу СБУ, черговому прокуратури.

6. негайно направити на місце події оперативну групу (групу захвату) у кількості 4-6 чоловік, озброївши її автоматами, снайперською гвинтівкою, шоломами, бронежилетами, спецзасобами, протигазами й переносними радіостанціями.

7. Після завершення операції поінформувати про її наслідки чергову частину ОВС вищого рівня.

Заходи особистої безпеки при затриманні. Особиста безпека громадян та працівників правоохоронних органів під час затримання правопорушників повинна передбачати врегульований нормами права стан захищеності конституційних прав, свобод і законних інтересів особи, суспільства, держави, під час якого немає загрозливих ризиків та небезпеки, які сприяють виникненню і вчиненню протиправних посягань. Зверну увагу лише на один із аспектів затримання правопорушників працівниками правоохоронних органів та застосування в такому разі вогнепальної зброї.

Рекомендації щодо дотримання заходів особистої безпеки:

1) під час переслідування та наближення потрібно мати на увазі, що особи, які переслідуються, можуть мати біля себе вогнепальну чи холодну зброю та застосувати її, тому працівнику поліції необхідно посилити пильність та змодельовати ситуації, що можуть виникнути;

2) вогнепальну зброю потрібно оголювати та застосовувати тільки в крайніх випадках і з дотриманням вимог Закону України «Про Національну поліцію»;

3) під час переслідування потрібно бути уважним і стежити за діями правопорушника, який може дорогою викинути зброя злочину чи речі, що стосуються події;

4) за необхідності переслідувати декількох правопорушників працівники поліції не повинні розділятися, а переслідувати одного;

5) під час переслідування двома та більше працівниками поліції вони не повинні бігти один за одним, між ними повинен бути широкий інтервал і співробітник, який біжить позаду, повинен здійснювати прикриття напарника, який знаходиться попереду;

6) за участі поліцейського-кінолога зі собакою працівники Національної поліції слідують позаду кінолога;

7) якщо особа, яка переслідується, сховалась у житловому приміщенні чи в якій-небудь будівлі, не потрібно кидатися необдумано за нею. Треба вжити заходів щодо блокування приміщення і викликати допомогу;

8) за можливості переслідування необхідно проводити на відкритій та малолюдній місцевості;

9) під час переслідування у темряві потрібно уникати освітлених місць або долати їх якнайшвидше;

10) очікувати, що правопорушник може раптово зупинитись і здійснити напад;

11) переслідуючи правопорушника в населеному пункті, між будинками треба більше прислухатися до шумів, не поспішати;

12) ріг будинку краще оминати [2].

Загроза, ризик і недостатня особиста безпека громадян та працівників правоохоронних органів була і залишається однією з багатьох негативних проблем в українському суспільстві. Помітне значне поширення застосування вогнепальної зброї правопорушниками, що заподіює шкоду життю, здоров'ю громадян. Дії працівників сучасних правоохоронних органів не завжди є своєчасними і відповідними, особливо під час застосування вогнепальної зброї, що призводить до порушення умов правомірності застосування зброї. В окремих випадках працівники правоохоронних органів у разі використання вогнепальної зброї не володіють тактикою і прийомами її застосування. Застосування громадянами вогнепальної зброї в межах необхідної оборони чи крайньої необхідності здебільшого не відповідає реальному протиправному посяганням, а сам збройний напад може бути уявним. Для особистої безпеки при затриманні

правопорушника працівники правоохоронних органів повинні володіти сильними та вольовими якостями, щоб захистити себе, а також інших осіб і суспільство від збройного нападу.

Використана література:

1. Шишко А. О. Адміністративно-правові засади забезпечення особистої безпеки працівників суду в Україні : автореф. дис. ... канд. юрид. наук / А. О. Шишко ; Львів : Льв. ДУВС, 2010. – 16 с.

2. Закон України «Про Національну поліцію» від 02.07.2015 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [http://zakon5.rada.gov.ua/laws/main/580-](http://zakon5.rada.gov.ua/laws/main/580-19)

19